Djøf

Forståelse for medarbejdere i krævende livssituationer er afgørende for medarbejdertrivsel

Januar 2024

Indledning

Denne analyse belyser arbejdspladsers forståelse for og fleksibilitet i forhold til sygdom, fysiske og psykiske handicap eller lidelser og andre krævende livssituationer.

Det er de færreste forundt at gå gennem livet uden sygdom eller andre krævende livssituationer. Desuden lever mange mennesker med kroniske sygdomme eller handicap. Det fremgår af denne undersøgelse, at mere end 30 pct. angiver, at de enten har eller lever med udfordringer som fysisk eller psykisk sygdom/handicap eller har børn/familiemedlemmer med særlige behov.

Mange oplever heldigvis, at deres arbejdsplads formår at udviser den nødvendige fleksibilitet og forståelse over for sygdom, handicaps eller særligt krævende livssituationer. Men 10 pct. oplever ikke, at arbejdspladsen udviser tilstrækkelig fleksibilitet eller forståelse for sygdom, handicap eller en krævende livssituation. Det kan også konstateres, at den offentlige sektor med fordel kan lære af den private sektor, idet der ses at være stor forskel på, i hvilken grad man oplever at få den nødvendige fleksibilitet og forståelse afhængig af, om man er ansat i den private eller offentlige sektor.

Der er ingen tvivl om, at man som arbejdsplads vil stå stærkt både i forhold rekruttering og fastholdelse, hvis man på arbejdspladsniveau og i sin ledelsespraksis formår at tage højde for forskellige medarbejderes livsfaser og livsomstændigheder. Samtidig vil øget fokus på at tilgodese forskellige menneskers behov give sig udslag i lavere sygefravær, højere medarbejdertilfredshed og øget mulighed for inklusion af nye grupper af medarbejdere.

Djøf har i samarbejde med Megafon gennemført en større spørgeskemaundersøgelse med respondenter, der er ansat som lønmodtagere i offentlige og private virksomheder med minimum 10 ansatte. Analysen er baseret på svar fra i alt 1.516 respondenter inden for denne målgruppe.

Analysen viser at...

- Mere end 30% af ansatte angiver, at de enten har eller lever med udfordringer som fysisk eller psykisk sygdom/handicap eller har børn/familiemedlemmer med særlige behov. 12% lever med fysisk sygdom/handicap, 10% med psykisk sygdom/handicap, mens 11% har børn eller familiemedlemmer med særlige behov.

- Størstedelen af ansatte (72 %) oplever, at der er høj eller meget høj forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og særligt krævende livssituationer på deres arbejdsplads. En ud af ti (10 %) oplever, at der er i mindre eller slet ikke er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og særligt krævende livssituationer på deres arbejdsplads

- Ansatte i private virksomheder oplever større forståelse og fleksibilitet i forhold til særligt krævende livssituationer. 77% af de ansatte i en privat virksomhed svarer, at der i høj eller meget høj grad er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og særligt krævende livssituationer, mens det kun gælder 66% af de ansatte i en offentlig virksomhed.

- Ansatte med lav jobtilfredshed oplever i mindre grad, at deres arbejdsplads udviser fleksibilitet og forståelse for sygdom og andre særligt krævende livssituationer. 29 % procent af de ansatte, som er utilfredse eller meget utilfredse med deres job, svarer, at de i mindre grad eller slet ikke oplever forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer. Blandt personer, som er tilfredse eller meget tilfredse med deres job, giver markant færre (6 %) det samme svar.

- Hele 26% af dem, der i høj eller meget høj grad er stresset i hverdagen, oplever i mindre grad eller slet ikke, at der er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer fra deres arbejdsplads.

Djøf mener

- Et godt psykisk arbejdsmiljø har stor betydning for, hvordan man som medarbejder håndterer arbejdslivet trods krævende livssituationer som eksempelvis sygdom eller handicap. Særlige forhold som støtte fra ledelse og kolleger, arbejdspladsens politik og organisationskultur bidrager positivt til at forbedre balancen mellem arbejde og privatliv, der typisk er udfordret, hvis man har sygdom eller andet livskriser inde på livet. Denne analyse viser klart, at særligt den offentlige sektor halter bagefter den private sektor i forhold til at udvise den nødvendige fleksibilitet og forståelse for medarbejdere i forskellige livsfaser og/eller livsomstændigheder. Djøf finder det afgørende, at den offentlige sektor lægger sig mere i selen for at imødekomme medarbejderes behov for fleksibilitet – ikke mindst for medarbejdere med handicap eller særlige livsomstændigheder/livsfasebehov.

- Det er utilfredsstillende, når en ud af ti (10 %) oplever, at der i mindre grad eller slet ikke er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og særligt krævende livssituationer på deres arbejdsplads. Det kan have store konsekvenser både fysisk, psykisk, økonomisk og jobmæssigt for mennesker, der i perioder lever i belastende livsvilkår. Og graden af belastning hænger typisk også sammen med det psykosociale arbejdsmiljø på arbejdspladsen. Derfor er der meget at vinde – både for den enkelte men også for samfundet som helhed – ved at fremme et godt arbejdsmiljø, hvor den enkelte oplever den nødvendige fleksibilitet.

- Som ledelse har man en vigtig opgave i at skabe en rummelig og tillidsfuld kultur på arbejdspladsen med plads til medarbejdere, som er særligt belastede som følge af fx sygdom eller andre livsomstændigheder. Det fordrer bl.a., at lederen kan træde ud af sin formelle rolle, være et menneske og bruge sin empati. Både i forhold til den enkelte som er udfordret men også i forhold til øvrige medarbejdere, der kan være påvirket af en kollegas situation.

Indhold

Mere end 30% har selv fysiske eller psykiske sygdomme/handicap eller har familiemedlemmer med særlige behov 6

Forståelse og fleksibilitet i forhold til særligt krævende livssituationer 8

Særligt de private arbejdspladser udviser forståelse for særligt krævende livssituationer 8

Jobtilfredshed og forståelse for særligt krævende situationer hænger sammen 8

Tæt sammenhæng mellem stress og forståelse for særligt krævende situationer på arbejdspladsen 9

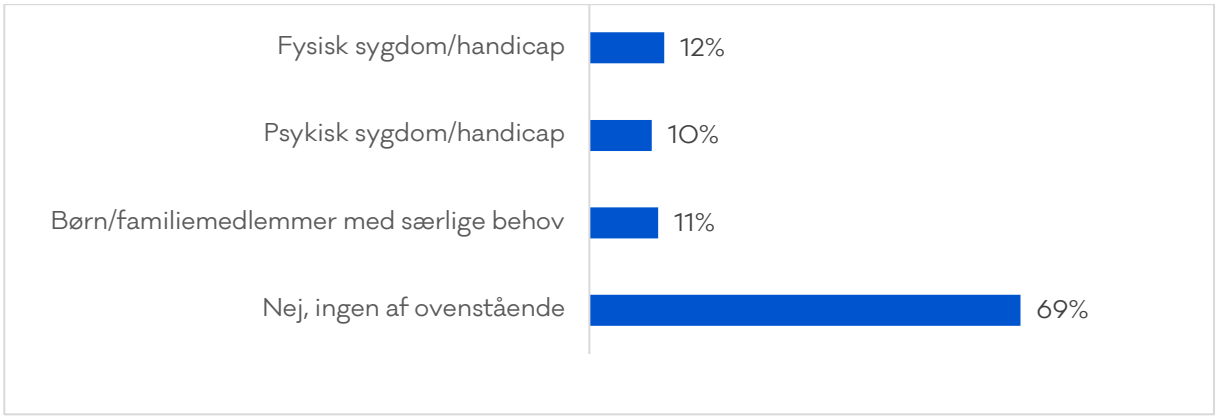
Overskud i hverdagen 10

Personer med fysiske eller psykiske udfordringer, eller som har familiemedlemmer med særlige behov, har mindre overskud i hverdagen 10

Mere end 30% har selv fysiske eller psykiske sygdomme/handicap eller har familiemedlemmer med særlige behov

Deltagerne i undersøgelsen er blevet spurgt, om de har eller lever med udfordringer som fysisk eller psykisk sygdom/handicap eller har børn/familiemedlemmer med særlige behov. Samlet set mere end 30 %, at de har eller lever med en eller flere af de nævnte udfordringer. 12% lever med fysisk sygdom/handicap, 10% med psykisk sygdom/handicap, mens 11% har børn eller familiemedlemmer med særlige behov.

FIGUR 1: HAR DU ELLER LEVER DU MED EN ELLER FLERE AF FØLGENDE UDFORDRINGER?

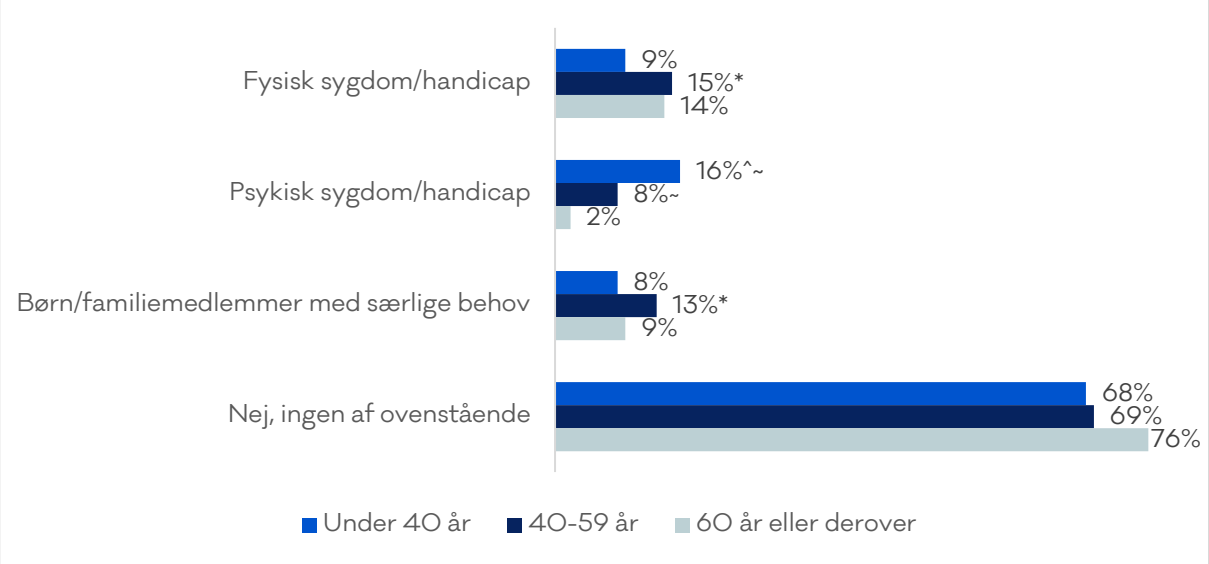

Note: N=1516

De yngre respondenter svarer oftere, at de lever med psykisk sygdom eller handicap. Blandt dem under 40 år svarer 16%, at de lever med psykisk sygdom eller handicap, mens det tilsvarende er 8% blandt de 40-59-årige og 2% blandt dem på 60 år eller derover. Analysen viser også, at jo yngre respondenterne er, jo mere tilbøjelige er de til at svare, at de lever med en psykisk sygdom. Hvis der specifikt kigges på de 18-29-årige, så svarer hele 19%, at de har eller lever med en psykisk sygdom/handicap.

Der er samtidig færre under 40 år, der svarer, at de lever med fysisk sygdom eller handicap sammenlignet med dem over 40 år. 9% af dem under 40 år svarer, at de lever med fysisk sygdom/handicap, mens det tilsvarende er 14-15% af dem over 40 år. I forhold til om man har børn eller familiemedlemmer med særlige behov, så svarer 13% af de 40-59-årige, at de har det, mens det er 8% blandt dem under 40 år og 9% blandt dem på 60 år eller derover.

FIGUR 2: HAR DU ELLER LEVER DU MED EN ELLER FLERE AF FØLGENDE UDFORDRINGER? ALDERSFORDELING

* Signifikant større end Under 40 år
^ Signifikant større end 40-59 år
~ Signifikant større end 60 år eller derover

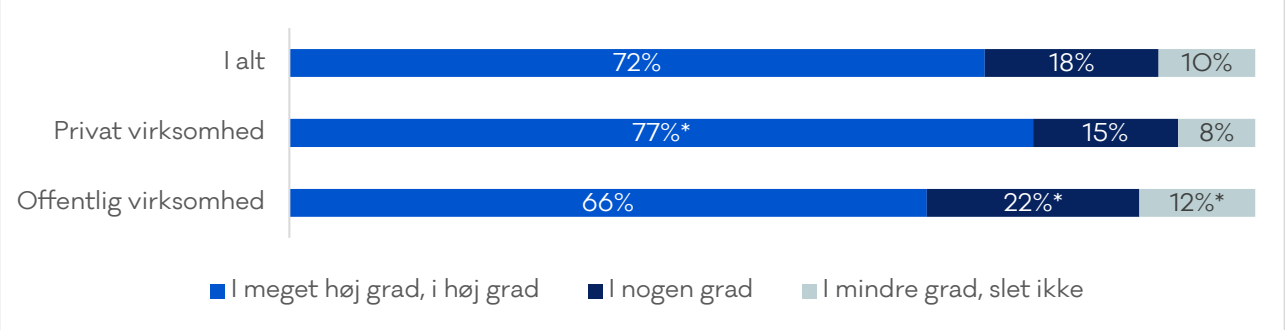
Forståelse og fleksibilitet i forhold til særligt krævende livssituationer

Særligt de private arbejdspladser udviser forståelse for særligt krævende livssituationer

Vi har spurgt, om personer oplever, at der er forståelse for og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer på deres arbejdsplads. Generelt set oplever størstedelen, at der på deres arbejdsplads er betydelig forståelse og fleksibilitet. Næsten tre ud af fire (72%) svarer, at der i høj eller meget høj grad er det, mens en ud af ti (10%) svarer, at der i mindre grad eller slet ikke er det. Herudover svarer 18 % i nogen grad.

Der ses en signifikant forskel mellem offentlige og private virksomheder. Mere end tre ud af fire (77%) i det private svarer, at der i høj grad eller meget høj grad er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og særligt krævende livssituationer på deres arbejdsplads. Det gælder kun to ud af tre (66%) i det offentlige. Der er tilsvarende signifikant flere i den offentlige sektor, der svarer i nogen grad (22%) samt i mindre grad/slet ikke (12%) sammenlignet med den private sektor, hvor hhv. 15% og 8% svarer i nogen grad og i mindre grad/slet ikke.

FIGUR 3: I HVILKEN GRAD OPLEVER DU, AT DER PÅ DIN ARBEJDSPLADS ER FORSTÅELSE FOR OG FLEKSIBILITET I FORHOLD TIL SYGDOM OG ANDRE SÆRLIGT KRÆVENDE LIVSSITUATIONER?

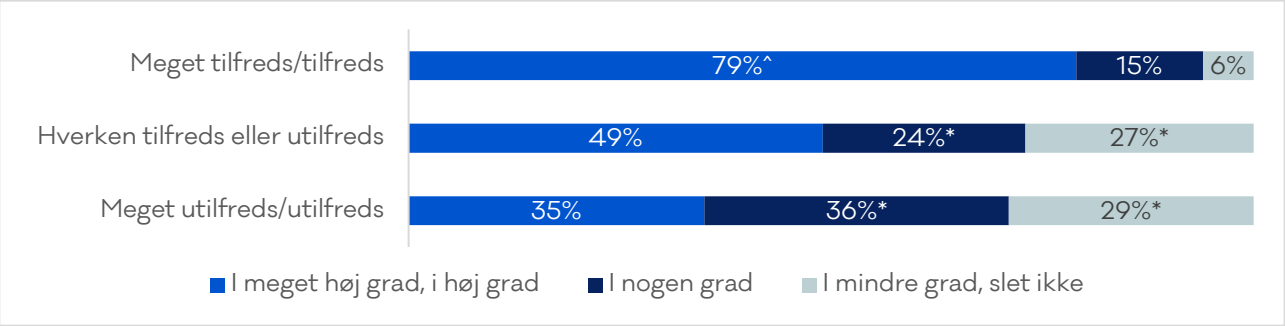
* Signifikant forskel mellem privat og offentlige sektor

Jobtilfredshed og forståelse for særligt krævende situationer hænger sammen

Figur 4 viser, at der er en tydelig og signifikant sammenhæng mellem at opleve en lav grad af forståelse for og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer og at være utilfreds med sit job. Næsten en ud af tre (29 %) af de personer, som er utilfredse eller meget utilfredse med deres job, svarer, at de i mindre grad eller slet ikke oplever forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer. Blandt personer, som er tilfredse eller meget tilfredse med deres job, svarer markant færre (6 %), at de i mindre grad eller slet oplever forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer.

Tilsvarende fremgår det, at ca. fire ud af fem (79%) af dem, der er tilfredse eller meget tilfredse med deres job, svarer, at de i høj eller meget høj grad oplever forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer. Dette gælder kun for ca. en ud af tre (35%) af dem, der er utilfredse eller meget utilfredse med deres job. Resultaterne indikerer således, at personer er markant mindre tilfredse med deres job, når de oplever mindre forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer.

FIGUR 4: SAMMENHÆNG MELLEM JOBTILFREDSHED OG OPLEVET FORSTÅELSE FOR OG FLEKSIBILITET TIL SYGDOM OG ANDRE SÆRLIGT KRÆVENDE LIVSSITUATIONER FRA ARBEJDSPLADSEN

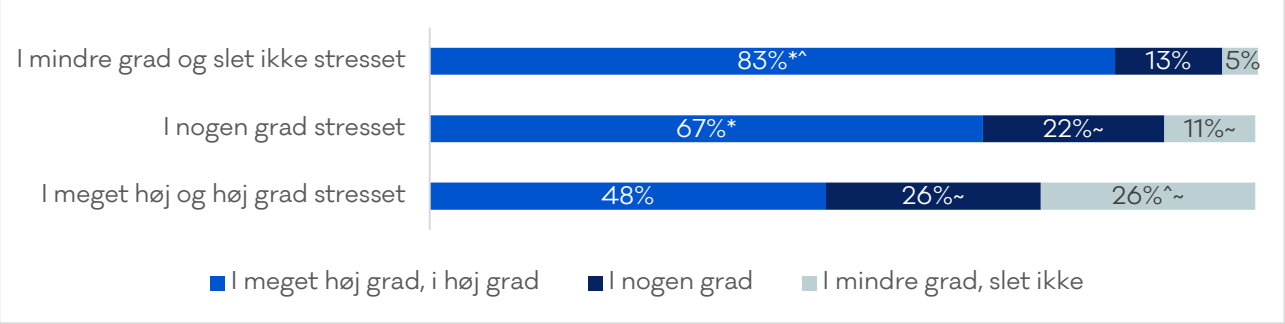

* Signifikant større end 'Meget tilfreds/tilfreds'
^ Signifikant større end 'Hverken tilfreds eller utilfreds' og 'Meget utilfreds/utilfreds'

Tæt sammenhæng mellem stress og forståelse for særligt krævende situationer på arbejdspladsen

Figur 6 indikerer, at der er en tæt sammenhæng mellem at føle sig stresset på sit arbejde i hverdagen, og hvorvidt ens arbejdsplads er fleksibel og forstående i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer. Hele en ud af fire (26%) af dem, der i høj eller meget høj grad oplever arbejdsstress, oplever i mindre grad eller slet ikke, at der er forståelse og fleksibilitet i forhold til sygdom og andre særligt krævende livssituationer. Blandt personer, der i mindre grad eller slet ikke er stresset i hverdagen, svarer kun en ud af tyve (5%), at der i mindre grad eller slet ikke er forståelse for og fleksibilitet til sygdom og andre særligt krævende livssituationer på arbejdspladsen.

FIGUR 5: SAMMENHÆNG MELLEM OPLEVET ARBEJDSSTRESS I HVERDAGEN OG OPLEVET FORSTÅELSE FOR OG FLEKSIBILITET TIL SYGDOM OG ANDRE SÆRLIGT KRÆVENDE LIVSSITUATIONER FRA ARBEJDSPLADSEN

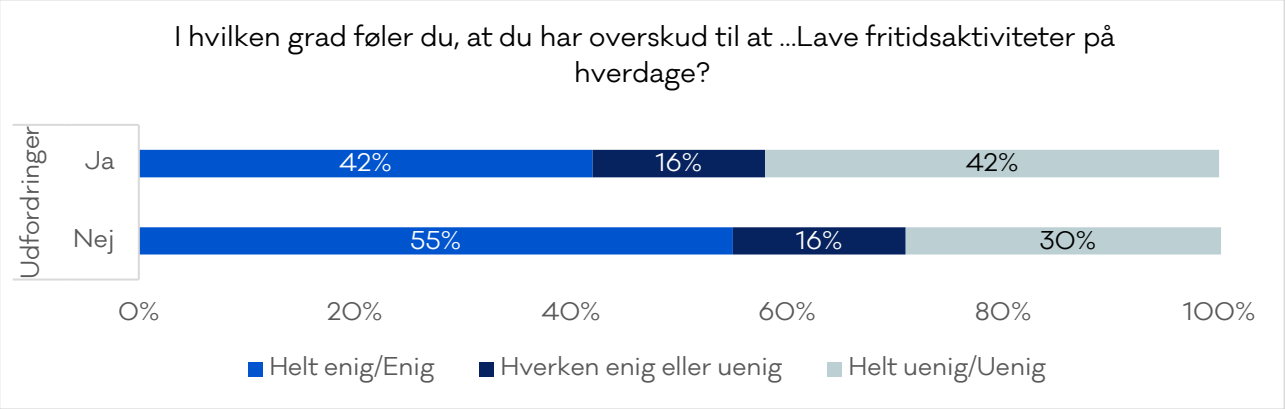
* Signifikant større end 'I meget høj og høj grad stresset'
^ Signifikant større end 'I nogen grad stresset'
~ Signifikant større end 'I mindre grad og slet ikke stresset'

Overskud i hverdagen

Personer med fysiske eller psykiske udfordringer, eller som har familiemedlemmer med særlige behov, har mindre overskud i hverdagen

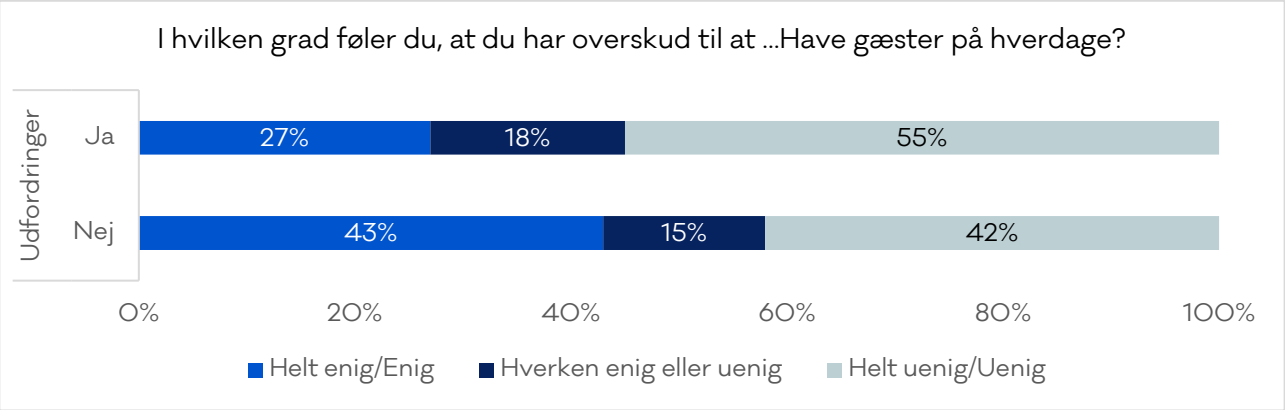
Undersøgelsen indikerer, at personer, som lever fysiske eller psykiske udfordringer, eller som har familiemedlemmer med særlige behov, har mindre overskud i hverdagen til at lave en række forskellige aktiviteter sammenlignet med borgere uden særlige udfordringer. Figur 7 viser, at mere end to ud af fem (42 %) af personer med særlige udfordringer er uenige eller helt uenige i, at de har overskud til at lave fritidsaktiviteter på hverdage. Markant færre (30 %) giver det samme svar blandt personer uden særlige udfordringer.

Figur 7: I hvilken grad føler du, at du har overskud til at ...Lave noget spontant på en hverdag? Kryds med udfordringer.

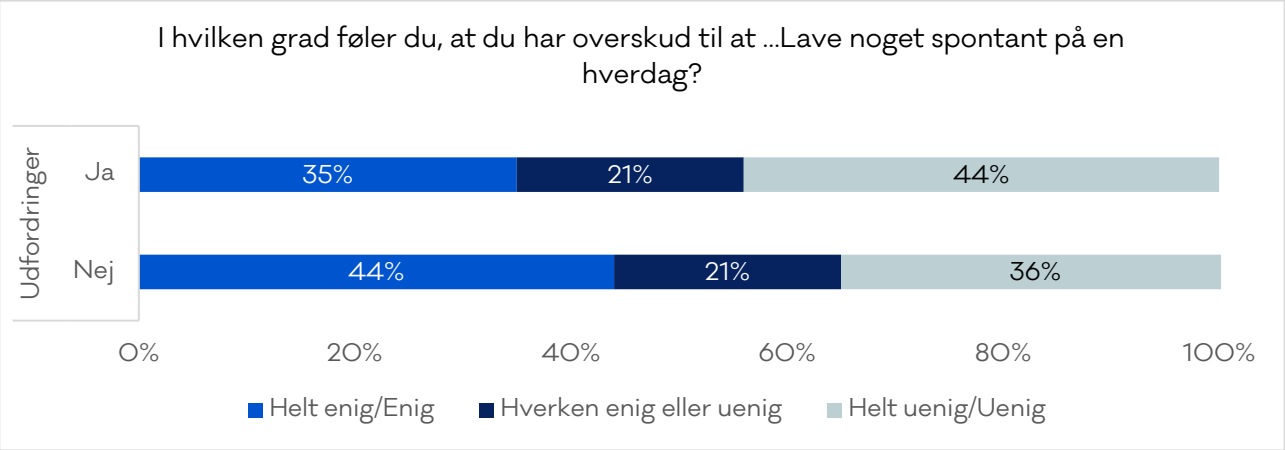
Figur 8 viser, at mere end halvdelen (55 %) af personer med særlige udfordringer er uenige eller helt uenige i, at de har overskud til at have gæster på hverdage. Markant færre (42 %) giver det samme svar blandt personer uden særlige udfordringer.

Figur 8: I hvilken grad føler du, at du har overskud til at ...Have gæster på hverdage? Kryds med udfordringer.

Figur 9 viser, at mere end to ud af fem (44 %) af personer med særlige udfordringer er uenige eller helt uenige i, at de har overskud til at lave noget spontant på en hverdag. Også her fremgår det, at markant færre (36 %) giver det samme svar blandt personer uden særlige udfordringer.

Figur 9: I hvilken grad føler du, at du har overskud til at ...lave noget spontant på en hverdag? Kryds med udfordringer.

Metode

Undersøgelsen er udført i samarbejde mellem Megafon og Djøf. Der er udsendt et spørgeskema via e-mail til et repræsentativt udsnit af den danske befolkning i alderen 18 år og derover. I alt 5.500 er inviteret til at deltage i undersøgelsen. Heraf har 2.731 gennemført undersøgelsen, hvilket svarer til en gennemførselsprocent på 50 %.

Målgruppen for undersøgelsen er personer, der er ansat som lønmodtagere i offentlige og private virksomheder med minimum 10 ansatte. 1.516 af dem, der har besvaret undersøgelsen, er indenfor målgruppen. Besvarelserne er indsamlet i perioden fra den 13. april til 19. april 2023. Data er vægtet efter køn, alder og område i forhold til den aktuelle fordeling af Danmarks befolkning.

Djøf

Djøf

Gothersgade 133
1123 København K
33 95 97 00

djoef@djoef.dk
djoef.dk